

Alte Drucke

Davidis Chytræi In Historiam Iosvæ, Iudicvm, Rvth, in Prophetas & Psalmos aliquot; & Sententias Syracidæ

Chyträus, David

Lipsiae, 1592

VD16 C 2504 T. II

Caput XVI.

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

[urn:nbn:de:gbv:ha33-1-148122](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:gbv:ha33-1-148122)

Chv
ijs rebus & actionibus, quæ rationis humanæ iudicio subiectæ sunt, vt in vitandis sceleribus à Deo prohibitis & honeste regendis moribus externis, in actionibus artificum, in discendis artibus liberalibus & mechanicis & in motu locali hominis quocunque. Deinde etiam in spiritualibus actionibus, & interiore obedientia Deo debita, vt in vero timore Dei, fide, inuocatione, patientia, dilectione, homo renatus, iuuante Spiritu sancto, obedire Deo, & viciosis inclinationibus resistere, & vitam & salutem æternam expetere: vel rursus à Deo deficere & mortem æternam sibi attrahere potest. Semper tamen vera & immota manet regula, qua 15. caput Syracides concludit, Deus neminem iubet esse impium, & nemini potestatem facit ad peccandum.

Caput XVI.

Liberi felices & infelices.

NOLI letari, quod multos liberos habes, si sint parum frugi, & ne superbias, te multos liberos habere, si non timeant Deum, ne glorieris in ipsis, neque confide viribus ipsorum. Nam melior est vnus filius pius, quam mille impij, & melius est sine liberis mori, quam liberos habere impios.

Prouidentia Dei puniens scelera.

Unus homo pius, sepe totam urbem & rempublicam restituit: Econtra per impios, quantumuis multi sint, tamen euertitur & ruit. Multa eiusmodi vidi, per tempus vitæ meæ, & multa adhuc plura audiui. Ignis deuorauit totam multitudinem impiorum, & ira exarsit aduersus incredulos. Non pepercit Gigantibus antiquis, qui vna cum suo robore immani euersi sunt. Non pepercit his, apud quos Loth hospes fuit & peregrinus, sed damnauit eos propter superbiam, totamque vastauit terram, nihil commiserans, eo quod peccata exaggerauerant, ita quoque hausit & abstulit sexcentena millia, eo quod inobedientes fuerant. Quomodo ergo vnum obedientem dimittet impunitum? Valde quidem misericors est, sed irasci etiam nouit: patitur quidem se placari, sed punit etiam horribiliter. Quam magna est misericordia eius, tam magnum etiam est iudicium & castigatio eius, & quemlibet iudicat, vt est promeritus. Impius cum sua impietate non effugiet, & spes pij non frustrabitur. Benefacta inueniunt locum suum, & cuiuslibet rependetur vt est promeritus. Noli dicere, Dominus me non respicit, quis in celo

caelo de me sollicitus sit? In tam ingenti multitudine Dominus de me non cogitat, Quid ego unus sum praetam spaciofo & magno mundo. Nam ecce, hoc tam late & undiquaq; patens caelum, mare, terra, montes & valles concussa contremiscunt, quoties ipse visitat. Non ergo introspiceret cor tuum? Sed quid ipse facturus sit, hoc videt nemo, & tempestatem qua impendet, nemo prauidet. Multa ipse facere potest inopinata, & quis eloquetur aut portabit, cum ipse horribiliter visitat? Sed haec mihi admodum remota sunt ab hominum oculis, & eas cum homo ferus & prophanus audit, nihilominus pergit in stultitia & errore suo.

Dvas sententias continet, quarum prior, de liberis felicibus & infelicibus ad quartum praecipuum referri potest. Docet autem, neminem multitudinem liberorum magis quam eorum pietate letari, multo minus confidere aut superbire debere. Ut enim summa felicitas & voluptas, habere liberos pios & florentes, *εὐλας οὐκ ἔστιν ὀφθαλμοῖς βίβω*, columnas domuum & oculos vita: Ita rursus acerbissimus parentum dolor ex impietate & sceleribus natorum existit. Qualis fuit in primis parentibus, cum scelus filij Cain aspexerunt. Aut in Iacobo Patriarcha, vel Dauide rege, vel Augusto Caesare, qui filiae & neptis turpitudinem detestatus, hunc versum saepe usurpare solitus est: *καὶ ὄφελον γ' ἀγαπῶς τε μένειν, ἀγῶνος τε ἔσθαι*. O' utinam aut coelebs mansissem, aut prole carerem. Referantur autem ad hanc Syracidae sententiam illustrandam, Psal. 127, Nisi Dominus aedificauerit domum, &c. & Psal. 112. Beatus vir qui timet Dominum, potens in terra erit semen eius, generatio rectorum benedicetur. Theocritus:

Εὐσεβείαν παιδεύει τὰ λάια • δυσσεβείων δὲ οὐκ.

Piorum liberis bene erit: Impiorum autem non.

Ignis deuorauit totam multitudinem. Altera pars capitis repetit doctrinam primi praecipui de PROVIDENTIA DEI: cuius doctrinae summam vno hemistichio sapiens Poeta complexus est, *ἔχει θεὸς ἐνδοκον ὅμμα*. Cernit Deus omnia vindex. Est enim prouidentia, actio mentis diuinæ, qua omnes omnium hominum cogitationes, consilia, dicta & facta bona & mala videt, & quidem corda singulorum introspicit, & atrociam hominum impiorum scelera punit atrocibus poenis, & bonos ac pios defendit, & premijs ornat.

Caput XVII.

FILII mi, audi me, disce sapientiam, & serio attende ad verba mea. Certa & firma tradam tibi, & perspicue docebo te. Deus ab initio opera sua bene

De liberis.

*De Dei Prouidentia
scelerum puniente.*

*Vide caput quodam.
4mg libelli p*